

ИРГЭНИЙ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БОЛОВСРОЛЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ /2024-2027/ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
2025 ОНЫ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

Орхон аймаг

2025.12.20

№	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Эх үүсвэр	Нийт хөрөнгийн хэмжээ/сая төгрөг/	Суурь түвшин	Хэрэгжилт	Үнэлгээ
Зорилт1.Иргэний эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх салбар дундын зохицуулалт бий болгох						
1	1.2.Иргэдэд эрүүл мэндийн боловсрол дээшлүүлэх, эрүүл мэндийг дэмжих санхүүжилтийг зарцуулах, хянах	ОНТ	120,0 сая	100,0 сая	Эрүүл мэндийн сайдын тушаалаар батлагдсан “Эх, хүүхэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд, Эрүүл чийрэг эр хүн, Сэтгэцийн эрүүл мэнд, Иргэний эрүүл мэндийн боловсрол зэрэг 6 төсөл, арга хэмжээний хэрэгжилт 2024 онд 88.3, 2025 онд 88.5 хувийн хэрэгжилттэй байгаа нь суурь үзүүлэлтээс 0.2 хувиар нэмэгдэж, нийт 33 удаагийн өдөрлөг, аян, форум, 334 удаагийн сургалт сурталчилгаанд давхардсан тоогоор 41276 иргэнийг хамруулж, 32 төрлийн сурталчилгааны материалыг 8453 иргэнд түгээж, цахим хуудаст 848 төрлийн гарын авлага, шторк, зөвлөмжийг байршуулан давхардсан тоогоор 101,318 иргэний хандалттай байна. Тайлант хугацаанд 4 удаагийн нээлттэй хаалганы өдрөөр 1384 хүн, цэрэг татлагаар 1241 залуучуудыг эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалт сурталчилгаанд хамруулан мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн. Аймгийн Засаг даргын 2025 оны А/820 дугаар захирамжаар орон нутгийн 110 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Хүн амын бүлгүүд, нийгмийн салбарын хүний нөөцийн хөгжлийн хөтөлбөр”-ийг 2025 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Баян-Өндөр, Жаргалант сумын 29 багийн зорилтот бүлгийн 51620 гаруй иргэнийг нийгмийн эрүүл мэндийн нөлөөллийн арга хэмжээнд хамруулсан.Үүнээс эрүүл мэндийн даатгалгүй зорилтот бүлгийн 116 хүний 82%-ийг үзлэг шинжилгээнд хамруулсан.	100
2	1.3.Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, эрүүл мэндийн	-	-	-	Аймгийн Засаг даргын 2023 оны А/84 дүгээр захирамжаар Эрүүл мэндийн газрын бүтцэд байгаа Нийгмийн эрүүл мэндийн төвд 5 эмнэлгийн мэргэжилтэн хүн амд Нийгмийн	70

	мэдээлэл,сургалтын загвар төвийг байгуулах				эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний тухай хуулийг сурталчлах,хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр удирдлага, мэргэжил арга зүйн дэмжлэг үзүүлж ажилласан. 2026 онд иргэдэд эрүүл мэндийн боловсрол олгох Нийгмийн эрүүл мэндийн төвийг байгуулах, шаардлагатай багаж тоног төхөөрөмжөөр хангаж хүчин чадлыг нэмэгдүүлэхэд шаардлагатай 413,0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт суулгаад байна.	
3	1.4.Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд хувийн хэвшил,бусад байгууллагаас иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх	Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ	400,0 сая	100,0	Амны хөндийн эрүүл мэндийг сахих, зөв дадлыг төлөвшүүлэх, эрүүл мэндийг дэмжих сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагааг боловсролын байгууллагын 56 нэгжид зохион байгуулж, 22500 гаруй багш, хүүхдийг хамруулсан байна. Эрүүл мэндийн тэмдэглэлт өдөр болон салбарын хэмжээнд зохион байгуулсан удирдамж бүхий сургалт, цаг үеийн арга хэмжээний талаар 33 удаагийн мэдээ сурвалжилгыг орон нутгийн 5 телевизэд, 12 удаагийн мэдээллийг FM радиогоор хамтран бэлтгэж иргэдэд хүргэсэн. Хүн амын дундахь эрүүл амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлэх чиглэлээр 6 удаагийн нийтийг хамарсан арга хэмжээнд 37 аж ахуйн нэгж байгууллага, төрийн бус 6 байгууллагатай хамтран нийт 36801 иргэнийг эрүүл амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлэх сургалтад хамруулсан байна. Үүнд: -Амны хөндийн эрүүл мэндийг сахих, зөв дадлыг төлөвшүүлэх, эрүүл мэндийг дэмжих сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагааг боловсролын байгууллагын 56 нэгжид зохион байгуулж, Ерөнхий боловсролын сургуулиудад 7 хоногт 1 удаа ангидаа шүд угаах аяныг өрнүүлж 24 сургуулийн 25122 хүүхдийг хамруулсан байна -Сургуулийн өмнөх боловсролын 32 байгууллагад “Зөвийг дадал болгоё” шүд, гараа зөв угааж сурах аяныг өрнүүлж, Шүдний олимпиадыг улсын хэмжээнд анх удаа Шүдний холбоотой хамтран орон нутагт зохион байгуулж, нийт 630 хүнийг хамруулсан. - Аймгийн ИТХ-ын 2024 оны 18/04 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Цагаан тоосны дэгдэлт, сөрөг нөлөөллийг бууруулах 2024–2031 оны хөтөлбөр” болон Засаг даргын 2025 оны А/205 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд ажлын хэсэг 3 удаа, Эрүүл мэндийн газрын дэд баг	100

					4 удаа хуралдаж, нөлөөллийн бүсэд амьдарч буй 1,866 иргэнээс эрсдэл өндөртэй 500 иргэнийг хяналтат үзлэгт хамруулах ажлыг төлөвлөн хэрэгжүүлж, цагаан тоосны нөлөөлөл болон түүнээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл зан үйлийг төлөвшүүлэх чиглэлээр хяналт, үзлэг, сургалт, мэдээлэл түгээх бүх төрлийн арга хэмжээнд нийт 400 сая төгрөгийн санхүүжилтийг Эрдэнэт үйлдвэр ТӨҮГ-аас зарцуулсан байна. -Цагаан тоосны дэгдэлтийн бүс болох Жаргалант сум, Баянцагаан, Говил багийн иргэд болон хүүхдийн байгууллагуудад эрүүл мэндийг дэмжих 6 төрлийн өртөөт өдөрлөгийг 9 удаа зохион байгуулж, нийт 1510 иргэнийг хамруулсан.	
Зорилт 2. Бүх шатны боловсролын байгууллагад эрүүл мэндийг дэмжих орчин бүрдүүлж, хүүхэд залуучуудад эрүүл мэндийн боловсрол олгож, эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх						
4	2.1.Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага болох хөдөлгөөнийг бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын дунд өрнүүлэх, үйл ажиллагааг олон нийтэд таниулан мэдээлэх	ОНТ	10,0 сая		Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага болох хөдөлгөөнийг бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын дунд өрнүүлж ажилласнаар Орхон аймагт нийт Эрүүл мэндийг дэмжигч 92 байгууллагаас боловсролын байгууллага 65%-ийг эзлэж байна.	70
5	2.2.ЕБС,Мэргэжлийн боловсролын сургууль, Политехник коллежийн эрүүл мэндийн хичээл зааж байгаа багш нарт сурагчдын зан үйлийн өөрчлөлтийн үе шатанд тулгуурлан сургалт явуулах арга зүйд сургах,гарын авлага бэлтгэх	-	-	-	Хүний папиллома вирусын эсрэг вакцины хамралтыг нэмэгдүүлэх аяныг сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв, ерөнхий боловсролын сургуулиудын дунд БГ-тай хамтран зохион байгуулж, нөлөөллийн уулзалтад орон нутгийн удирдлагууд, төрийн болон төрийн бус байгууллага, эрүүл мэндийн салбарын төлөөлөл 100, сургагч багш бэлтгэх сургалтад сурагчид болон эцэг, эх, асран хамгаалагч нарын төлөөллөөс 200 багш бэлтгэн сургууль бүр тус арга хэмжээг хамтран зохион байгуулж ажилласан. Хүний папиллома вирусын эсрэг вакцины хамралт 52%-д хүрсэн байна. Шүд угаах 24/3 аяны хүрээнд 12766 хүнд сургалт зохион байгуулж,боловсролын байгууллагын 56, сургуулийн өмнөх боловсролын 32 байгууллагад “Зөвийг дадал болгоё” аянд 248 хүүхэд 248 эцэг эх асран хамгаалагч 64 багшийн оролцуулан,39 цэцэрлэг, 24 сургууль, политехникийн 1 их дээд сургууль 1 нийт 65 байгууллагын 1214 ажилчдад шүд угаах онол дадлага хосолсон сургалт зохион байгуулсан.	70

					ЭМГ-аас хүүхэд, өсвөр үеийн тусламж үйлчилгээг сайжруулах чиглэлээр 10 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж давхардсан тоогоор нийт 329 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, сургуулийн эмч, нийгмийн ажилтныг хамруулж чадавхжуулсан. БГ-тай хамтран өсвөр үеийнхэнд эрүүл мэндийн боловсрол олгох, анхаарах асуудлуудын талаар 2 удаагийн сургалтыг ЕБ-ын 24 сургуулийн дунд ангийн 70 багшид зохион байгуулж тэдний мэдлэг, ур чадварыг нэмэгдүүлсэн. Өсвөр үеийнхэнд “Бэлгийн болон нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн” чиглэлээр үе тэнгийн зөвлөгч бэлтгэх сургалтыг зохион байгуулж, 21 сургуулийн идэвхтэн 25 хүүхдийг хамруулсан.	
6	2.3.Насан туршийн суралцахуйн төвийг түшиглэнхүүхэд,залуучуудын эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, нийгэм сэтгэл зүйн чадвар төлөвшүүлэх, сургалт сурталчилгааны ажлыг үе шаттайгаар хамтран хэрэгжүүлэх	-	-	-	“Өсвөр насны охид хөвгүүдийн нөхөн үржихүйн онцлог, эрүүл ахуй, хорт зуршил ба эрүүл мэнд сэдвүүдийн хүрээнд сум, өрхийн эрүүл мэндийн 8 төв харьяа ерөнхий боловсролын 13 сургуулийн 7-12 дугаар ангийн 3369 хүүхдэд 19 удаагийн сургалтаар нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсрол олгож, 2322 гарын авлага түгээж, мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн	70
Зорилт 3. Ажлын байранд эрүүл мэндийг дэмжих орчин бүрдүүлж, хөдөлмөрийн насны хүн амын эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх						
7	3.1.Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага ,ажлын байр бий болгох хөдөлгөөн өрнүүлэх, арга зүйгээр хангах	ОНТ	10,0 сая	9,0	Ажлын байранд эрүүл мэндийг дэмжих хүрээнд 7 арга хэмжээг салбар дундын оролцоотой хамтран зохион байгууллаа. Эрдэнэт үйлдвэрийн хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй зөвлөлтэй хамтран “Эрүүл мэндийн дэмжигч байгууллага” шалгуурын талаар 27 цехийн 54 хүн, 33 цехийн дарга, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй хариуцсан 66 хүнд “Эрүүл мэндийн дэмжигч ”байгууллага хөдөлгөөний талаар эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалтыг тус тус зохион байгуулсан. Тайлант хугацаанд ажлын байранд эрүүл мэндийг дэмжих зорилгоор орон нутгийн төсвөөс 9,0 сая төгрөгийг орон нутгийн төсөвт тусгуулан 2025 онд Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллага болох хүсэлт ирүүлсэн 13 байгууллагаас зэрэглэл ахиулахаар 9 байгууллага, шинээр 4 байгууллагад Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/472 дугаар тушаалаар	100

					батлагдсан Эрүүл мэндийг дэмжигч байгууллагын шалгуур үзүүлэлтийн дагуу ажлын хэсгээс ажлын байранд дээр очиж үнэлгээ хийж, сонгон шалгарууллаа. Комиссын хурлын шийдвэрээр 4 байгууллага шинээр, 5 байгууллагыг зэрэглэл ахиулж, 4 байгууллага шалгуур үзүүлэлтийн оноонд хүрэлгүй хасагдаж үнэлэгдсэн. Тайлант хугацаанд аймгийн хэмжээнд Эрүүл мэндийг дэмжигч 92 байгууллагатай болсон байгаа нь өмнөх оноос 4-өөр нэмэгдсэн байна.	
Зорилт4.Гэр бүл,олон нийт ,зорилтот бүлэг, нэг зорилго бүхий сонирхлын бүлгийн хүн амын эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх						
8	4.1.Эцэг эх,асран хамгаалагчдын эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, 0-5 насны хүүхдэд бага наснаас нь эхлэн эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх арга хэмжээг сум,өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдээр дамжуулан хийх	ОНТ	5,0 сая	1,0	Эх,хүүхдийн сэргийлж болох эндэгдлийг бууруулах чиглэлээр орон нутгийн 5,0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр иргэд, олон нийтэд чиглэсэн “Амьдралын алтан 1000 хоног” сургалт, нөлөөллийг ажлыг сум,өрхийн эрүүл мэндийн 8 төв “Тогтвортой хөгжил ирээдүй” ТББ-тай хамтран 4 удаа зохион байгуулж, нийт 354 хүнийг хамруулан 0-5 насны хүүхдэд эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх чиглэлээр эцэг эх асран хамгаалагчдын мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн. Дэлхийн үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын өдрийг "Бүх нярай, хүүхдэд аюулгүй тусламж", "Эхнээс нь аюулгүй тусламж" гэсэн уриан дор 19 байгууллага тэмдэглэн өнгөрүүлсэн. Уг аяны хүрээнд нээлттэй өдөрлөг зохион байгуулж, 462 нярай, хүүхэд, эцэг эх, асран хамгаалагчид хамрагдсан. Өдөрлөгөөр нярай, хүүхдүүдэд сум,өрхийн эрүүл мэндийн 8 төвийн эмч,эмнэлгийн мэргэжилтнүүд үзлэг оношилгоог хийж, эцэг, эх асран хамгаалагч нарт нярайн асаргаа, сувилгаа сэдвээр сургалт, зөвлөгөөг өгч, гарын авлага тараан тэдний мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн байна.	100
9	4.2.Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, зөвлөгөө мэдээлэл өгөх сайн дурын ажилтан сургагч багш багшийг бэлтгэх, тогтвортой ажиллуулах	ОНТ	8,0 сая	4,0	Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төв, Эрдэнэт медиал, Улаан загалмайн хороотой хамтран анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллага,хүүхдийн 45 байгууллагын 58 эмч, эмнэлгийн ажилтнуудад осол гэмтлийг бууруулах, арга хэмжээ авах чиглэлээр 6 сэдвээр сургалтад хамруулан чадавхжуулсан.Эдгээр эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүд харьяалалын дагуу 15 сургуулийн 2412 хүүхдэд осол гэмтлээс сэргийлэх сургалт нөлөөллийг ажлаар эрүүл	100

				мэндийн боловсрол олгож, 5 төрлийн гарын авлага түгээн ажилласан.“Агшин бүрт анхаарал сэрэмжийг нэмж эрсдэлийг бууруулъя” уриатай осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх, цаг үеийн мэдээллийг 3 эрүүл мэндийн байгууллагатай хамтран 6 төрлийн яриа мэдээлэл авч түгээн, цахим хуудаст 2 төрлийн уриалгыг байршуулж, давхардсан тоогоор 12,168 иргэнийг мэдээ, мэдээллээр хангасан байна. “Дэлхийн сэтгэцийн эрүүл мэндийн өдөр”-ийг Төрийн болон төрийн бус 16 байгууллагатай хамтран “Сэтгэцийн эрүүл мэндийн өдөрлөг”-ийг “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын Соёл урлагийн цогцолборт зохион байгуулж, Сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээ үзүүлдэг байгууллагуудын 11 өртөө ажиллан, 247 иргэнд сэтгэл зүйн чиглэлийн мэдээлэл хүргэж, зөвлөгөө өгч, оношилгоо хийж давхардсан тоогоор 1800 иргэнийг сургалт, мэдээлэлд хамруулан сэтгэл зүйн эрүүл мэндийн боловсрол олгосон. Тайлант хугацаанд сэтгэцийн эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд 38 төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран зохион байгуулсан 12 удаагийн өдөрлөгт сэтгэцийн эрүүл мэнд,хорт зуршлыг бууруулах, мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хор хөнөөлийн талаарх мэдлэг олгох чиглэлээр 6100 хүүхэд, өсвөр үе, насанд хүрэгчдэд зөвлөмж, зөвлөгөө, мэдээлэл хүргэсэн. -Мөн сэтгэцэд нөлөөт бодисын хор хөнөөлөөс урьдчилан сэргийлэх, 48 төрлийн сургалт, үйл ажиллагаанд төрийн байгууллагын албан хаагчид болон үйлдвэрийн ажилчид, эмэгтэйчүүд, оюутан, залуучууд, ерөнхий боловсролын сурагч нийт 31245 хүнийг хамруулан 18 төрлийн гарын авлага, зөвлөмжийг давхардсан тоогоор 4208 иргэнд түгээж мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн байна. Бэлгийн замаар дамжих халдвараас сэргийлэх, хүний папилома вирусын халдвараас сэргийлэх чиглэлээр сургалтад Боловсролын газар, сум, 9 өрхийн эрүүл мэндийн төв, Амурлин тэнгис ТББ-уудтай хамтран 3 арга хэмжээг зохион байгуулж, 4750 сурагч, 2700 гаруй эцэг, эх, асран хамгаалагч нарын төлөөллийг хамруулаад байна. -Дэлхийн ДОХ-той тэмцэх өдрийг “Асуудлыг шийдье, ДОХ-ын эсрэг хариу арга хэмжээг сайжруулъя” уриан дор ЭМГ, БОЭТ, “Амурлин тэнгис” ТББ-тай хамтран	
--	--	--	--	--	--

					“БЗДХ/ХДХВ/ДОХ гэж юу вэ?”, “Өсвөр үеийн сэтгэлзүйн онцлог ба сэтгэцийн эрүүл мэнд”, “БЗДХ-аас сэргийлэх арга замууд” сэдэвт сургалтад 1450 оюутан, сурагчдыг хамруулан танин мэдэхүйн АХА тэмцээн явуулж, сурагчдын идэвх оролцоог нэмэгдүүлэн мэдлэгийг бататгасан. “Улаан тууз” сэдвээр ЕБС-ын сурагчдын дунд богино бичлэгийн уралдаан зарлаж, 150 гаруй хүүхдүүд хамрагдсан байна.	
10	4.3.Жаргалант суманд амьдарч байгаа болон отор нүүдлээр яваа иргэдэд эрүүл мэндийн боловсрол, зан үйлийг төлөвшүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	ЭМЯ	51,0 сая	-	Эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх чиглэлээр алслагдсан сум болох Жаргалант суманд зохион байгуулсан малчид, тариаланчдын өдрөөр 106 хүнийг сургалтад хамруулан 30 хувийг Эрүүл мэндийн даатгалд шинээр хамруулсан байна. -Жаргалант суманд амьдарч байгаа болон отор нүүдлээр яваа иргэдэд зориулсан Эрүүл Жаргалантчууд хөтөлбөр, Төлөөлөгчдийн манлайлал – Төрийн үйлчилгээ, Цагаан тоосны нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээнүүдэд давхардсан тоогоор 1202 хүнийг хамруулан мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн байна. Жаргалант сумын эрүүл мэндийн төвд Эрүүл мэндийн яамнаас Эрүүл шүд арга хэмжээний хүрээнд 51,0 сая төгрөгийн санхүүжилт бүхий шүдний кабинет байгуулагдсан бөгөөд Хаш шүдний эмнэлэгтэй гэрээ хийж, хамтран ажиллаж, Жаргалантын 3-р сургуулийн 1 дүгээр ангийн 35 хүүхдийг шүдний үзлэг, фторт түрхлэгт хамруулсан байна. Малчдын мэдлэг боловсролыг дээшлүүлэх сургалт өдөрлөгийг алслагдсан баг болох Баянцагаан багийн малчин иргэдийн дунд зохион байгуулж 60 малчин иргэдийг хамруулсан.	100
11	4.4.Эмзэг бүлгийн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулах	ОНТ ОНТ	535,2 сая 17,0 сая		АЗДТГ-ын 535.200 төгрөгийн санхүүжилтээр БОЭТ-ийн бүх тасаг нэгжийн ариун цэврийн өрөөнүүдийг эрүүл ахуйн болон барилгын стандартын шаардлагад нийцүүлэн засварлаж, гадна орчныг сайжруулах хүрээнд явган хүний зам, авто зогсоол зэргийг шинэчлэн сайжруулсан. АШУҮИС-ийн Сэргээн засах анагаах ухааны тэнхимтэй хамтран хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн өсөлт, хөгжлийг дэмжих сургалт зохион байгуулж, хүүхдийн хөгжлийн онцлог, аутизмын хүрээний эмгэг, хөдөлмөр засал, зөв байрлал, хооллолт, булчин чангарлын менежментийн талаар 35 эцэг эх, асран хамгаалагчдад мэдээлэл өгсөн. -Эрдэнэт сувиллын цогцолбор “Сэргээн засалт ба хөгжлийн	100

					бэрхшээл” өдөрлөг зохион байгуулж, 15 хүүхдэд сэргээн засах тусламж үйлчилгээ үзүүлэн, эцэг эхчүүдэд гэрийн нөхцөлд хийх аргууд, СӨЭМТ-үүдийн эмч нарт анхан шатны түвшний сэргээн засалт хөгжүүлэх зөвлөмж өгсөн. -2025 оноос АЗДТГ-тай хамтран “Солонгон ертөнц” сэргээн засах клиник дэмжлэгт төсөл хэрэгжиж эхэлсэн. 17 сая төгрөгийн санхүүжилттэй, СӨБ-ын 27, 7 дугаар цэцэрлэгийн тархины саа, саажилт, эпилепси оноштой 15 хүүхдэд 3 сарын хугацаанд урт хугацааны сэргээн засах үйлчилгээ үзүүлсэн. БОЭТ-ийн Сэргээн засах эмчилгээний тасагт 32 хүүхэд нийт 160 удаагийн богино хугацааны сэргээн засах үйлчилгээ авч,өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2.5% нэмэгдсэн байна.	
12	4.5.Эрүүл мэндийн сөрөг зар сурталчилгаа,ташаа мэдээллийн хяналтыг сайжруулах	-	-	-	Тайлант хугацаанд олон нийтийн сүлжээнд гарсан эрүүл мэндийн сөрөг зар сурталчилгаа,ташаа 5 удаагийн мэдээллийн үнэн зөв байдлыг Эрсдлийн харилцаа холбоог идэвхжүүлэн нягтлан шалгаж, тухай бүр Эрүүл мэндийн газраас зөв мэдээлэл залруулгыг оруулсан.	100
13	4.6.Иргэдэд чиглэсэн зонхилон тохиолдох өвчний эрсдэлт хүчин зүйлсийг бууруулах аяныг үе шаттай зохион байгуулах	ОНТ	74,0 сая	30,0 сая	Нийгмийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, П.Н.Шастины нэрэмжит Улсын гуравдугаар төв эмнэлгийн санаачилга, ХААН Банк Сангийн санхүүжилттэй “Цусны даралт ихсэлтийн эсрэг аян-2025” нь 8 дахь жилдээ хэрэгжиж байгаа бөгөөд Орхон аймагт хоёр дахь удаагаа 5 хоногийн хугацаанд зохион байгуулж, цусны даралт ихсэхээс сэргийлэх эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалт, зөвлөгөөг 1171 хүнд өгч,мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн байна. ЭМЯ, ЭХЭМҮТ-ээс ирүүлсэн төлөвлөгөөний дагуу салбар дундын байгууллагуудын оролцоотой зохион байгуулсан өсвөр үеийнхний эрүүл мэндийг дэмжих сарын аяны нээлтэд 120 ахлах ангийн сурагч, эцэг эх, асран хамгаалагчдын төлөөлөл оролцож, 63 удаагийн сургалт,хэлэлцүүлэгт ЕБС-ийн ахлах ангийн 2582 сурагчид хамрагдаж, эрүүл мэндийн боловсролыг олон талт байдлаар олгосон байна. Дэлхийн дархлаажуулалтын 10 хоногоор “Дархлаажуулалтын ашиг тусыг хүн бүрт хүртээе” өдөрлөгийг Эрүүл мэндийн газар, сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв 9, ерөнхий боловсролын сургууль 23 хамтран	100

					дараах арга хэмжээг зохион байгуулж, 4500 гаруй сурагч, 2700 гаруй эцэг, эх, асран хамгаалагч нарын төлөөлөл хамрагдсан. Амурлин Тэнгис ТББ, Мишээл МНЦО, хувийн хэвшлийн эмэгтэйчүүдийн клиникүүдтэй хамтран зорилтот бүлгийн 1496 эмэгтэйг үзлэг шинжилгээнд хамруулж, трихомониаз, тэмбүү, заг хүйтэн эерэг илэрсэн 25 тохиолдлын хавьтлын судалгааг гаргаж, хавьтлын хамт 100% эмчлэн эрүүлжүүлээд байна. Мөн эхо шинжилгээнд 711 охидыг хамруулж, 192 өвчлөлийг илрүүлж, эмчлэн эрүүлжүүлсэн. Жирэмслэлтээс сэргийлэх арга хэрэгсэлд 139 эмэгтэйг хамруулж, 5 сургуулийн 439 охидод эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалтыг зохион байгуулж мэдлэг хандлагыг нэмэгдүүлсэн байна. Ажлын байранд эрүүл мэндийг дэмжих аяны хүрээнд Орхон аймгийн Үйлдвэрчний эвлэлийн холбоотой хамтран харьяа 16 байгууллагын 800 албан хаагчдын дунд “Шүд угаах цаг” аяныг өрнүүлж цайны цагийн дараа шүд угааж хэвшсэн байгууллагыг шалгаруулж олон нийтэд сурталчилж ажилласан. Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль тогтоомж, Оффисын ажилтны хөдөлмөрийн эрүүл мэндийн талаарх мэдлэгийг нэмэгдүүлэх сургалтыг байгууллагын 34 албан хаагчдад зохион байгуулж үр дүнг тооцож ажилласан. ХАБЭА-н сарын аяны хүрээнд төрийн байгууллагуудын дунд зохион байгуулагдсан “Байгууллагын үйлчилгээний ажилчдын чадварыг нэмэгдүүлье– харуул хамгааллын бэлэн байдлыг хангая” уралдаанд эрүүл мэндийн салбараас төлөөлөл болон 11 хүн амжилттай оролцож, ур чадвараа нэмэгдүүлсэн. Аймгийн Нийгмийн даатгалын газрын 21 албан хаагчдад "Сэтгэцийн эрүүл мэнд", "Ажлаас халшрах хам шинж" сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж, сэтгэл түгшилтээ хэрхэн зөв удирдах, шийдвэрлэх талаар зөвлөгөө өгч ажилласан байна. “Зонхилон тохиолдох өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх” сэдвийн хүрээнд цахим хичээл 60 бэлтгэн, хандалт 46479, 87 сэдвийн хүрээнд 67881 иргэнд эрүүл мэндийн боловсрол олгосон байна.	
Зорилт5. Эрүүл мэндийн салбарт иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх, эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх дэмжлэгт орчин бүрдүүлж, манлайллыг сайжруулах						

14	5.1.Эмч,эмнэлгийн ажилтнуудын мэдлэг,хандлага,дадалд үнэлгээ хийх	-	-	-	Тайлант хугацаанд Эрүүл мэндийн анхан шатны байгууллагуудын нөхөн үржихүй, жирэмсэн, хүүхэд, хүн амд үзүүлэх анхан шатны тусламж үйлчилгээнд хэрэгжиж байгаа ЭМС-ын 2023 оны А/292,ХӨЦМХөтөлбөр,өрхийн эмнэлгийн MNS5292:2017 стандарт, эмнэлзүйн удирдамжуудын хэрэгжилтэд үнэлгээ хийж, дунджаар 77%-ын хэрэгжилттэй байна. Тус үнэлгээнд сум, өрхийн эрүүл мэндийн 8 төвийн 42 эмч хамрагдан, 4 өртөөгөөр онолын мэдлэг,ур чадварын үнэлгээ хийгдсэн. Үүнд: -Халдвараас сэргийлэлт хяналтын өртөөний дундаж -89%(гар угаалт 94%, эмнэлгийн хувцас өмсөж тайлах 90%,хамгаалах хувцас,хэрэглэл өмсөх, тайлах 85%) -Хүүхдийн үзлэгийн өртөөний дундаж 84%,ХӨЦМ-ийн үнэлгээ 86%, 9,18,36 сартай хүүхдийн үзлэг 82%) -Жирэмсний эрсдэлийн үнэлгээний өртөөний дундаж 70.6% (эх барихын гадуур үзлэг 79%, жирэмсэн эхийн аарцгийн хэмжилт 86%,манас таталтын урьдлын оношилгоо, урьдчилан сэргийлэлт 56%, гүний венийн бүлэнт бөглөрлийн эрсдлийн асуумж 58.8%, жирэмсний яаралтай тусламж, кейс 77%) -Зөвлөгөө өгөх өртөөний дундаж 64% (жирэмсний дотор муухайралтын үеийн хооллолт 65.2%, жирэмсний үеийн цус багадалтын зөвлөгөө 76.5%, гэр бүл төлөвлөлт 52.7%,хөхөөр хоололт, зөв үмхүүлэх 61.5%,ахуйн осол гэмтлээс сэргийлэх, хүүхдийн хэл яриа хөгжүүлэх зөвлөмж 64.4% тус тус байв. - Үнэлгээнд суурилан 70 ба түүнээс бага үнэлгээтэй жирэмсний эрсдлийн үнэлгээ, жирэмсний манас таталт, зөвлөгөө өгөх өртөөний асуултад тулгуурласан мэдлэг сэргээх, эмнэлзүйн удирдамжийн 16 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 291 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг хамруулан чадавхжуулсан. Анхан болон лавлагаа шатлалын 24 байгууллагын үйлчлүүлэгчийг танин тодруулах,эрэмбэлэн ангилах,амиллуулах яаралтай тусламж, дотор, халдварт, хүүхдийн чиглэлээр эмнэлзүйн 15 удирдамжийн хэрэгжилтэд үнэлгээ хийж, дунджаар 81,5%-тай дүгнэгдсэн. Эмнэлзүйн удирдамжийн хэрэгжилтийг сайжруулах чиглэлээр салбарын хэмжээнд Эмчилгээ чанарын алба, багуудтай хамтран хэлэлцүүлэг 3, дадлагат орон нутгийн болон төвийн сургалт 6, ижил мэргэжилтний үнэлгээ 84 удаа, ажил мэргэжлийн уралдаан 1-ыг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор нийт 256	100
----	---	---	---	---	--	-----

					эмч,эмнэлгийн мэргэжилтнийг хамруулан чадавхжуулсан.	
15	5.2.Эрүүл мэндийн байгууллага бүр үйлчлүүлэгчдэд эрүүл мэндийн боловсрол олгох,эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх зөвлөгч байх дэмжлэгт орчин бүрдүүлэх	ОНТ	5,0 сая	10,0	“Хавдар өвчний тухай ерөнхий ойлголт,Хавдрын хяналт бүртгэл,оношилгоо эмчилгээ”,“Хавдрын өвчний үеийн төрөлжсөн сувилахуй, асаргаа сувилгаа”, “Сувилгааны түүх хөтлөхөд анхаарах нь” сэдвээр онол, дадлага хосолсон эмнэл зүйн чадавхжуулах 4 удаагийн сургалт зохион байгуулж, 43 эмч, сувилагч хамруулан ур чадварыг нэмэгдүүлсэн. -Хавдар судлалын үндэсний төвтэй хамтран өрхийн эрүүл мэндийн төвийн 3 сувилагчийг дадлага, онол хосолсон “Хавдрын төрөлжсөн сувилахуйн тусламж үйлчилгээ”сэдэвт сургалтад хамруулж чадавхжуулсан. -Эрүүл мэндийн боловсрол олгох сургалтыг 80 удаа зохион байгуулж, эрүүл мэндийн боловсролыг 582 асран хамгаалагчид олгосон. Эрүүл мэндийн газраас 2025 онд олон улсын чанарын менежментийн тогтолцоо ISO9001:2015 стандартыг 5 ӨЭМТ, БОЭТ-д нэвтрүүлэхээр зөвлөх үйлчилгээнд 20 сая төгрөгийг орон нутгийн санхүүжилтээр шийдвэрлүүлж, World standart consulting компанитай гэрээ байгуулан 5 өрхийн эрүүл мэндийн төвд уг стандартыг нэвтрүүлээд байна. Ингэснээр өрхийн эрүүл мэндийн 8 төв буюу анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагууд ISO 9001:2015 Чанарын менежментийн тогтолцоог 100 % нэвтрүүлсэн нь өмнөх оноос 62.5%-иар нэмэгдсэн үр дүнд хүрсэн байна.	70
16	5.3.ЭМБ-уудад эрүүл мэндийн боловсрол олгох эрүүл зан үйл төлөвшүүлэх арга зүйч ажиллуулах	-	-	-	Анхан шатлалд сум,өрхийн эрүүл мэндийн 8 төвд нийгмийн эрүүл мэндийн 9 ажилтан орон тоогоор ажиллаж байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5-аар нэмэгдэж, нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлсэн. Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд нийгмийн ажилтан дагнан орон тоогоор ажиллаж байна.	70
17	5.4.Эмч,эмнэлгийн ажилтнуудад үйлчлүүлэгчтэй харилцах харилцаа болон ЭМБ олгох мэдлэг чадвар эзэмшүүлэх	-	-	-	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар аюулгүй байдлын албыг чадавхжуулах 4 удаагийн сургалтад 71 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнүүдийг хамруулсан. АШУҮИС-ийн Сувилахуйн сургууль, Монгол-Япон эмнэлэгтэй хамтран "Сувилагчийн эмнэлзүйн ур чадварын шатлалыг нэвтрүүлж, тусламж үйлчилгээг сайжруулах нь" сэдэвт сургалтыг 26 байгууллагын 80 сувилагч,тусгай мэргэжилтнийг хамруулан чадавхжуулсан. ЭМГ-аас хүүхэд, өсвөр үеийн тусламж үйлчилгээг сайжруулах, эрүүл мэндийн боловсрол олгохыг чадвахжуулах чиглэлээр	70

					10 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж давхардсан тоогоор нийт 329 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэн, сургуулийн эмч, нийгмийн ажилтныг хамруулж чадавхжуулсан. 32 эрүүл мэндийн байгууллагын эмч, мэргэжилтнүүд “Дохионы хэлний дунд шатны сургалт”-д хамрагдаж,ур чадвараа нэмэгдүүлсэн байна.	
18	5.5.ЭМБ-ын эмч,эмнэлгийн мэргэжилтэн, ажиллагсдын өөрсдийн эрсдэлтэй зан үйлийг өөрчлөх сургалтад хамруулах	-	-	-	Тайлант хугацаанд төр, хувийн хэвшлийн 24 эрүүл мэндийн байгууллагын “Эрүүл мэндийн үйлчилгээнд тавих шаардлага”MNS7014:2023 стандартын үнэлгээг 2 удаа хийж, хэрэгжилт дунджаар 85,8%-тай байгаа нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 5,3%-иар нэмэгдсэн. Дүгнэлт,зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд доорхи ажлуудыг зохион байгуулсан. Үүнд: -Бүх шатлалын Эрүүл мэндийн байгууллагуудын дунд “Үйлчлүүлэгч ба үйлчилгээ үзүүлэгчийн аюулгүй байдлыг сайжруулъя”аяныг зохион байгуулж, чанарын өдөрлөг 2, хэлэлцүүлэг 3, дэмжлэгт хяналт, үнэлгээ 2, сургалт 6, туршлага солилцох уулзалт 4 удаа зохион байгуулсан. -Эрдэнэт Медикал төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэгт нэгдсэн чанарын өдөрлөг зохион байгуулж,ЭМБ-уудын 58 эмч, эмнэлгийн ажилтнууд хамрагдан чадавхжсан байна. Аймгийн Эрүүл мэндийн газар,Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн дэд хороо байгуулагдан тайлант хугацаанд 5 удаа хуралдаж,2025 онд хэрэгжүүлэхээр батлагдсан 2 зорилтын хүрээнд 23 үйл ажиллагаа бүхий төлөвлөгөөний хэрэгжилт 82,5%-тай байна.	70
Үнэлгээний хувь 93,5%						

ТАЙЛАНГ НЭГТГЭСЭН: ОЛОН НИЙТТЭЙ ХАРИЛЦАХ АЖИЛТАН Ц.НАМУУНДАРЬ

ХЯНАСАН: ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ ҮНЭЛГЭЭ,ДОТООД АУДИТ ХАРИУЦСАН АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН П.ХИШГЭЭ

ИРГЭНИЙ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БОЛОВСРОЛЫГ ДЭЭШЛҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ /2024-2027/-НИЙ
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

№	Шалгуур үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Суурь түвшин		ХүрэхТүвшин			
			Түвшин	он	2024 он	2025 он	2025 он Орхон хүрсэн түвшин	2026 он
1	Нийтлэг эрсдэл хүчин зүйлс илрээгүй 15-69 насны хүн амын хувь	Хувь	3.9%	2019	-	6.0	5.7	-
2	Нийтлэг эрсдэл хүчин зүйлсээс 3 буюу түүнээс дээш эрсдэл хавсран илэрсэн 15-69 насны хүн амын хувь	Хувь	30.1	2019	-	28.0	32.8	-
3	Хөдөлгөөний хомсдол хүн амын хувь /Дунд зэргийн эрчимтэй хөдөлгөөн 7 хоногт 150 минут хийдэг	Хувь	21.9	2019	-	19.0	22.4	-
4	Төвийн таргалалттай хүн амын хувь /Бүсэлхийн тойрог хэмжээ эр >90 см, эм >80 см	Хувь	53.0	2019	-	51.0	57.0	-
5	Хоногт дунджаар 5 нэгжээс бага жимс, ногоо хэрэглэсэн хүн амын хувь	Хувь	83.4	2019	-	82.0	78.6	-
6	Сүүлийн 1 сард нэг удаад >6 стандарт уулт хэмжээгээр архи, согтууруулах ундааг хэтрүүлэн хэрэглэсэн хүн амын хувь	Хувь	19.8	2019	-	18.0	21.0	-
7	Үйлдвэрийн аргаар боловсруулсан давс ихтэй хүнсний бүтээгдэхүүн хэрэглэдэг хүн амын хувь	Хувь	11.0	2019	-	10.0	15.0	-
8	ХБӨ-ий эрсдэлт хүчин зүйлсийн талаар эмч, эмнэлгийн ажилтнаас зөвөлгөө авсан байдал, хувиар	Хувь	57.6	2019	-	62.0	59,7	-
9	Тамхины хэрэглээний тархалт	Хувь	24.2	2019	-	23.0	25.4	-
10	Эрүүл мэндийн мэдлэгтэй хүн ам, хувиар	Хувь	70.0	2019	-	80.0	75.0	-

11	Эрүүл мэндийн зөв хандлагатай хүн ам, хувиар	Хувь	35.0	2019	-	45.0	48.0	-
12	Эрүүл мэндийн зөв дадалтай хүн ам, хувиар	Хувь	6.0	2019	-	9.0	11.0	-
13	Эрүүл мэндийн дэмжих үйл ажиллагааны үр нөлөө, ахиц дэвшил	Хувь	-	-	-	40.0	28.0	
14	Аймаг, нийслэлийн дүүргийн Насан туршийн суралцахуйн төвийг түшиглэн зохион байгуулсан арга хэмжээ, хамрагдсан иргэдийн тоо	Тоо	-	-	Гүйцэт-гэлээр	Өмнөх жилээс нэмэгдсэн байна	Өмнөх жилээс нэмэгдсэн байна	Өмнөх жилээс нэмэгдсэн байна
1.	Эрүүл мэндийг дэмжигч (ЭМД) байгууллага, тоогоор						92	
	1. Биеийн тамир спортын байгууллага		0		-	50	15	150
	2. Эрүүл мэндийн байгууллага		0		-	150	167	450
	3. Боловсролын байгууллага		0		-	150	78	450
	4. Ажлын байр		0		-	160	140	480
2.	Хэвлэл мэдээллийн байгууллагаар цацагдсан кампанит арга хэмжээ, тоогоор		0		10	20	32	40
3.	Зан үйлийн аргачлаар бэлтгэгдсэн аргаз зүйч, мэргэжилтний тоо		5		115	20	35	30
1	Төлөвлөгөөтэй байгууллагын тоо		0		5	6	7	8
2	Санхүүжилт гаргасан яамд, аймаг, нийслэлийн тоо		0		5	7	1	12
3	Хэвлүүлсэн гарын авлага, тоогоор		0		5	10	25	20

